

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna a soudkyň Daniely Zemanové a Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **S. B.**, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem nám. Hrdinů 1634/3, Praha 4, proti rozhodnutí žalované ze dne 1. 10. 2014, čj. MV-2993-3/SO-2012, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 26. 10. 2016, čj. 31 A 79/2014-85,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 26. 10. 2016, čj. 31 A 79/2014- 85, **se ruší a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce je osmadvacetiletý občan Arménské republiky. Jeho rodiče se na počátku 90. let přestěhovali do České republiky, žalobce zde tak žije od svých šesti let. Rozhodnutím Městského soudu v Praze ze dne 10. 6. 2010, čj. 2 T 3/2010-668, byl žalobce za účast na dvou loupežích odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání tří let do věznice s ostrahou a k trestu zákazu pobytu na území hlavního města Prahy v délce pěti let.

[2] Ministerstvo vnitra rozhodnutím ze dne 9. 11. 2011 zrušilo povolení k trvalému pobytu žalobce dle § 77 odst. 2 písm. a) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“),

z důvodu opakovaného závažného narušení veřejného pořádku (s odkazem na pravomocné odsouzení za loupeže). Současně ministerstvo stanovilo žalobci lhůtu 30 dní k vycestování z území. Dne 15. 12. 2011 podal žalobce včasné odvolání. Žalovaná rozhodnutím ze dne 1. 10. 2014 toto odvolání zamítla.

[3] Krajský soud žalobě vyhověl a rozhodnutí žalované zrušil. Nepřisvědčil žalobci, že žalovaná nereagovala na doplnění jeho odvolání. Ze spisu plyne, že žalobce odvolání ohledně partnerského života nikdy nedoplnil. Žalovaná se vypořádala se všemi odvolacími námitkami, a proto její rozhodnutí není nepřezkoumatelné. Krajský soud však přisvědčil námitce žalobce, že napadené rozhodnutí bylo vydáno v rozporu se zásadou rozhodování bez zbytečného odkladu dle § 71 odst. 1 správního řádu (namísto ve lhůtě 30 dnů žalovaná vydala rozhodnutí až po téměř třech letech od podaného odvolání). Klíčovým důvodem zrušení rozhodnutí žalované byl názor soudu, že by se měla zabývat též dlouhodobým vztahem žalobce s občankou České republiky a narozením jejich dítěte, kteréžto skutečnosti uvedl žalobce až v řízení před soudem. S ohledem na judikaturu NSS a na čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod krajský soud dovodil výjimku z pravidla, podle něhož při přezkumu správního rozhodnutí vycházejí krajské soudy ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Krajský soud dovodil, že k prolomení § 75 musel přistoupit, jelikož v průběhu řízení nastaly takové skutečnosti, které zásadním způsobem mění situaci žalobce a posouzení jeho situace ve vztahu ke zrušení jeho trvalého pobytu. Je povinností správních orgánů nově nastalou situaci znovu přehodnotit s přihlédnutím k aktuálním rodinným a soukromým poměrům.

II. Stručné shrnutí argumentů kasační stížnosti

[4] Žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) se kasační stížností domáhá zrušení rozsudku krajského soudu, a to z kasačního důvodu dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Soud prý nesprávně aplikoval § 75 odst. 1 s. ř. s. a nesprávně použil judikaturu NSS, která se primárně vztahuje k věcem azylovým. Nelze ji mechanicky přenášet do oblasti pobytových řízení. Soudní řízení v těchto věcech totiž trvá několik let (v dané věci např. trvalo téměř dva roky), osobní situace cizince se v takovýchto řízeních velmi často změní, což by dle názoru krajského soudu vedlo vždy ke zrušení rozhodnutí žalované. Žalobci navíc ani žádný přímý zásah do jeho rodinného života nehrozí. Byl mu sice odňat nejpriznivější pobytový režim, s ohledem na změny v osobní situaci si však může své problémy vyřešit i žádostí o některé z nižších pobytových oprávnění. Stěžovatelka konečně uznává své pochybení, neboť nerozhodla o odvolání bez zbytečného odkladu. Toto pochybení však nemůže vést ke zrušení správního rozhodnutí.

[5] Žalobce se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[6] Důvodnost kasační stížnosti posoudil soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů; neshledal přitom vady, jimiž by se musel zabývat i bez návrhu (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

pokračování

[7] Kasační stížnost je důvodná.

[8] Podle § 75 odst. 1 s. ř. s. při přezkoumání rozhodnutí vychází soud v řízení o žalobě proti rozhodnutí ze skutkového stavu, *který tu byl v době rozhodování správního orgánu*. Krajský soud z tohoto pravidla dovedl výjimku, zavázal stěžovatelku vzít v potaz i skutečnosti nastalé po právní moci správního rozhodnutí (rozvinutí partnerského vztahu žalobce s občankou ČR a narození jejich dítěte), a to s ohledem na čl. 8 Úmluvy, který zakládá ochranu rodinného života.

[9] NSS nijak nepolemizuje s obecnou tezí krajského soudu, podle něhož § 75 odst. 1 s. ř. s. není bezvýjimečný, a jeho aplikace musí ustoupit v situaci, kdy to je třeba s ohledem na mezinárodněprávní závazky, resp. s ohledem na požadavky práva EU (srov. naposledy zejm. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 16. 11. 2016, čj. 5 As 104/2013-46, body 21-23). Z těchto tezí ostatně vychází i krajským soudem cit. rozsudek, podle něhož „[s]oud bude povinen prolomit pravidlo stanovené v § 75 odst. 1 s. ř. s. z důvodu možného porušení čl. 8 Úmluvy pouze ve výjimečných případech. A to tehdy, pokud (1) stěžovatel v řízení před soudem uvede skutečnosti, které nastaly až po právní moci rozhodnutí správního orgánu, (2) tyto skutečnosti nebyly bez vlastního zavinění stěžovatele předmětem zkoumání správního orgánu, (3) zároveň se o těchto skutečnostech lze domnívat, že by mohly být relevantní pro možné udělení doplňkové ochrany, a (4) soud neshledá dostatečné záruky, že tyto nové skutečnosti budou dodatečně posouzeny v novém správním řízení“ (rozsudek ze dne 4. 2. 2013, čj. 8 Azs 27/2012-65, bod 32).

[10] Rozsudek čj. 8 Azs 27/2012-65 byl vydán v otázkách azylových. V této oblasti je však již do značné míry překonán dalším legislativním vývojem na poli azylového práva EU, konkrétně čl. 46 odst. 3 Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, podle nějž členské státy zajistí, aby účinný opravný prostředek v azylovém řízení obsahoval *úplné* a *ex nunc* posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany, a to alespoň v řízeních o opravném prostředku u soudu prvního stupně (k výkladu směrnice viz rozsudek ze dne 26. 11. 2015, čj. 10 Azs 194/2015-32, resp. nález ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16, dále např. rozsudek ze dne 17. 1. 2017, čj. 5 Azs 293/2016-19).

[11] Prolomení pravidla podle § 75 odst. 1 s. ř. s., které váže rozhodování soudu o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu na skutkový stav, který tu byl *v době rozhodování správního orgánu*, je namístě v těch případech, kdy by nepřihlédnutí k novým skutečnostem v řízení před správním soudem mělo přímo za následek dotčení nějakého základního práva, a to včetně práva na ochranu rodinného života podle čl. 8 Úmluvy. Tak tomu může být typicky ve věcech správního vyhoštění, ovšem i tam je třeba přistupovat k možnému prolomení § 75 odst. 1 jen zcela výjimečně (to uvádějí i rozsudky ze dne 14. 1. 2015, čj. 3 Azs 198/2014-24, případně ze dne 10. 9. 2015, čj. 2 Azs 163/2015-28, body 9 a 10; ani v jednom z těchto rozsudků ovšem NSS neshledal důvod § 75 odst. 1 s. ř. s. prolomit).

[12] V pobytových věcech NSS pravidelně zastává názor, že bude vždy třeba § 75 odst. 1 aplikovat (srov. přiměřeně rozsudek ze dne 7. 11. 2013, čj. 2 As 59/2013-33). Pouze pokud by lpění na dikci § 75 odst. 1 s. ř. s. a nezohlednění skutečností nastalých po právní moci správního rozhodnutí správním soudem mohlo přímo vést k zásahu do rodinného života žalobce, a tím k možnému porušení čl. 8 Úmluvy, bylo by vskutku namístě § 75 odst. 1 prolomit (typicky proto, že žalobce již nemá jiný prostředek ochrany proti zásahu do rodinného života). Takto je nutno interpretovat i rozsudek ze dne 3. 9. 2015, čj. 7 Azs 193/2015-28, o který krajský soud opřel své závěry v této věci.

[13] NSS vzal v nynějším případě do úvahy, že ani odnětí povolení k trvalému pobytu, byť spojené s příkazem k vycestování, nezamezuje cizinci, aby svou pobytovou situaci před okamžikem uplynutí lhůty k vycestování řešil jinak, např. novou žádostí o některý z pobytových titulů dle českého práva. Na to ostatně upozorňuje i sama stěžovatelka v kasační stížnosti. V nové žádosti může žalobce argumentovat i novými skutečnostmi, k nimž došlo po právní moci rozhodnutí stěžovatelky.

[14] Nutno především upozornit, že žalobce nyní je, resp. za splnění dalších podmínek může být, rodinným příslušníkem občana Evropské unie. To jednak ve vztahu k dítěti, jehož rodičem je, za podmínky, že o dítě *skutečně pečuje* (§ 15a odst. 1 písm. b) ve spojení s odst. 3 zákona o pobytu cizinců], jednak ve vztahu k české občance, s níž má trvalý partnerský vztah, který není manželstvím, a žije s ní ve společné domácnosti (§ 15a odst. 2 písm. b) ve spojení s odst. 3 zákona o pobytu cizinců; *při posuzování trvalosti partnerského vztahu se zohlední zejména povaha, pevnost a intenzita vztahu*]. Pokud tyto skutečnosti žalobce prokáže, bude mít na území ČR privilegované postavení ve srovnání s jinými cizinci (např. § 9 odst. 3, § 18, § 65 odst. 2). Pobytový status si může žalobce s ohledem na nové skutečnosti legalizovat řadou prostředků, které mu právo ČR dává (srov. např. hlavu IVa zákona o pobytu cizinců, upravující pobyt občana EU a jeho rodinných příslušníků na území). Dále nutno zdůraznit, že čl. 20 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) v zásadě brání tomu, aby členský stát odepřel státnímu příslušníku třetího státu, na kterého jsou výživou odkázány jeho děti nízkého věku, jež jsou občany Unie, právo na pobyt v členském státě, v němž mají tyto děti bydliště a jehož mají státní příslušnost, neboť taková rozhodnutí by uvedené děti připravila o možnost skutečně využívat podstatné části práv spojených se statutem občana Unie (rozsudek velkého senátu Soudního dvora ze dne 8. 3. 2011, *Ruiz Zambrano*, C-34/09, EU:C:2011:124).

[15] Skutečnost, že krajský soud nezohlední nové skutečnosti, které nastaly až po právní moci správního rozhodnutí, tedy sama o sobě nemůže zasáhnout do rodinného života žalobce (čl. 8 Úmluvy) ani do čl. 20 SFEU. České právo a právo EU dávají žalobci dostatek možností, jak nové skutečnosti uplatnit v jiném správním řízení. Protože existují jiná správní řízení, která mohou žalobcovo právo podle čl. 8 Úmluvy a čl. 20 SFEU dostatečně ochránit, nebyl ani žádný důvod prolomit meze stanovené § 75 odst. 1 s. ř. s.

[16] NSS dále jen ve stručnosti dodává, že průtahy v řízení před stěžovatelkou, které jsou v této věci evidentní, nemohou samy o sobě vést ke zrušení správního rozhodnutí. Odpadl-li tedy primární důvod zrušení správního rozhodnutí, zrušení z důvodu průtahů ve správním řízení nemůže obstát.

pokračování

IV. Závěr a náklady řízení

[17] Z uvedených důvodů NSS zrušil napadený rozsudek a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 věta první s. ř. s.). V něm bude soud vázán vysloveným právním názorem NSS (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). Krajský soud v novém rozhodnutí rovněž rozhodne o nákladech řízení o této kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 věta první s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. března 2017

Zdeněk Kühn
předseda senátu